

Briuselis, 2026 m. vasario 23 d.
(OR. en)

6343/26

SOC 84
EMPL 35

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Skurdo rato suardymas. Į žmogų orientuotų įgalėjimo ir aktyvumo skatinimo paslaugų kūrimas – Pasikeitimas nuomonėmis

Rengiantis 2026 m. kovo 9 d. EPSCO tarybos posėdyje įvyksiančiam pasikeitimui nuomonėmis, delegacijoms pridedamas pirmininkaujančios valstybės narės orientacinis pranešimas pirmiau nurodyta tema.

SKURDO RATO SUARDYMAS. Į ŽMOGŲ ORIENTUOTŲ ĮGALĖJIMO IR AKTYVUMO SKATINIMO PASLAUGŲ KŪRIMAS

Skurdo rato suardymas

2025 m. pranešime apie Sąjungos padėtį pirmininkė U. von der Leyen dar kartą patvirtino ilgalaikę Sąjungos viziją, pabrėždama, kad Sąjunga parengs planą, kaip padėti panaikinti skurdą iki 2050 m¹. Pasiiekti šį visą apimančią tikslą Sąjungoje trukdo nuolatinis spaudimas dėl pragyvenimo išlaidų, makroekonominiai iššūkiai ir finansinis nesaugumas.

Šis klausimas yra daugialypis – tai matyti iš ilgalaikių problemų, tokių kaip dirbančiųjų skurdas, didėjantys sunkumai dėl būsto ir įperkamumo, taip pat didelis skurstančių šeimų su vaikais skaičius. Tai rodo, kad reikia visapusiškesnio ir veiksmingesnio politinio atsako. Toks atsakas – tai ne vien tinkamas pajamų rėmimas taikant jį tiems, kuriems jis reikalingas, bet ir aktyvios įtraukties bei galimybių naudotis pagrindinėmis paslaugomis didinimas. Skurdas, patiriamas ankstyvame gyvenimo etape, ir toliau lemia rimtas ir ilgalaikes pasekmes tiek individualiu, tiek visuomeniniu lygmeniu, skatina nelygybę dalyvaujant visuomenės gyvenime ir kartu stiprina nepalankių sąlygų perdavimą iš kartos į kartą. Todėl mums reikia geresnių prevencinių mechanizmų, kuriais visų pirma būtų sumažinta tikimybė žmonėms atsidurti skurde ir kartu būtų sprendžiama iš kartos į kartą perduodamo skurdo problema.

Į žmogų orientuotų įgalėjimo ir aktyvumo skatinimo paslaugų kūrimas

Iš patirties žinoma, kad į žmogų orientuotos įgalėjimo ir aktyvumo skatinimo paslaugos yra veiksmingas būdas kovoti su socialine nelygybe ir įgalinti asmenis visapusiškai atskleisti savo potencialą.

¹ 2025 m. pranešimas apie Sąjungos padėtį.

Siekiant šalinti struktūrinius skurdo veiksnius ir suardyti nepalankių sąlygų ratą, ypač svarbu didinti investicijas į integruotas, kokybiškas ir pakankamai aprūpintas ištekliais įgalėjimo paslaugas, įskaitant socialinės įtraukties paslaugas (pavyzdžiui, socialinį darbą, konsultavimą, konsultuojamąjį ugdymą, mentorystę, psichologinę paramą, reabilitaciją) ir kitas bendrąsias įgalėjimo paslaugas, įskaitant ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, sveikatos priežiūrą, ilgalaikę priežiūrą, švietimą ir mokymą ir būsto paslaugas.

Itin svarbu teikti pirmenybę politikai, kuria sudaromos palankesnės sąlygos ankstyvam įsitraukimui ir individualizuotai pagalbai, įskaitant individualių įgūdžių vertinimus, profesinį orientavimą ir tikslinius mokymus ar perkvalifikavimo, atitinkančio darbo rinkos poreikius, galimybes. Kad aktyvumo skatinimo politika būtų veiksminga, labai svarbu, kad ji būtų rengiama atsižvelgiant į asmenų tikslus, gebėjimus ir socialines aplinkybes, pripažįstant, kad norint nutraukti atskirties ciklą lemiamą vaidmenį vaidina apsisprendimas, socialiniai ryšiai ir saviveiksmingumas. Priemonės orientuojant į žmogų taip pat skatinamas orumas, savarankiškumas ir pasirinkimo laisvė.

Be to, norint įveikti sudėtingą skurdo problemą, reikia bendradarbiauti įvairiuose sektoriuose, pavyzdžiui, socialinių paslaugų, sveikatos, švietimo, užimtumo ir būsto, kad asmenys galėtų gauti tai, ko jiems reikia, sklandžiai „po vienu stogu“ arba per koordinuotus nukreipimo mechanizmus. Konkrečiai labai svarbu stiprinti socialinės apsaugos sistemų ir valstybinių užimtumo tarnybų ryšius, taip pat paskatas, dėl kurių perėjimas į darbo rinką tampa finansiškai perspektyvus ir ilgalaikis. Tokiais įgalinančiais metodais ne tik remiama integracija į darbo rinką, bet ir prisidedama prie platesnio dalyvavimo visuomenės gyvenime, lygių galimybių ir socialinės sanglaudos.

Be to, įtraukiant vietos organizacijas, tarpusavio paramos grupes ir visuomeninius subjektus, galima geriau užtikrinti, kad paslaugos būtų specialiai pritaikytos, tikslinės ir prieinamos. Bendruomeniniai modeliai taip pat skatina abipusę paramą ir socialinį kapitalą – pagrindinius tvarios įtraukties veiksnius.

Intervencinės priemonės, jei norima pasiekti geriausių rezultatų, turi auginti pasitikėjimą savimi, mažinti internalizuotą stigmą ir stiprinti gebėjimus susidoroti su sunkumais, kad būtų pasiekta veiksmingų socialinių rezultatų, atitinkančių žaliąją ir skaitmeninę pertvarką.

Tikimasi, kad pirmoji ES kovos su skurdu strategija, kurią numatyta paskelbti 2026 m. pirmąjį pusmetį, sustiprins ir išryškins į žmogų orientuotą, įgalėjimo ir aktyvinimo paslaugų svarbą. Nors tam tikra pažanga siekiant 2030 m. skurdo mažinimo tikslo padaryta, bendras tempas tebėra lėtas. Moterys, šeimos su vaikais ir pažeidžiamoje padėtyje esantys asmenys ir toliau yra neproporcingai veikiami skurdo, o tai akcentuoja, kad būtina skubiai imtis nuoseklesnių, tikslingesnių ir labiau į ateitį orientuotų veiksmų. Būtina, kad politika būtų veiksminga, kad ji papildytų paramos teikimo paslaugas ir apimtų į prevenciją orientuotą požiūrį. Siekiant užtikrinti, kad nė vienas nebūtų paliktas nuošalyje, labai svarbu didinti politikos nuoseklumą ir koordinavimą tiek ES, tiek nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, be kita ko, pasitelkiant Europos semestrą.

Pasikeitimo nuomonėmis tikslas

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ministrų prašoma pasikeisti nuomonėmis apie tai, kokia politika būtų veiksminga, siekiant suardyti skurdo ratą, ypatingą dėmesį skiriant į žmogų orientuotą, įgalėjimo ir aktyvumo skatinimo paslaugų vaidmeniui. Diskusijos tikslas – padėti išnagrinėti, kaip pereiti nuo išimtinai piniginių išmokų prie holistinės ir palaikančios individualizuotos pagalbos ir paslaugų natūra. Šiame kontekste ministrai galėtų apsvarstyti, kaip socialinės apsaugos sistemos ir aktyvumo skatinimo paslaugos galėtų geriau atitikti savarankiškumo, socialinės įtraukties ir užimtumo kriterijus.

Klausimai diskusijai

Atsižvelgiant į visa tai, ministrų prašoma apsvarstyti šiuos klausimus:

- 1. Kokios jūsų įgyvendinamos priemonės veiksmingai sustiprino į žmogų orientuotas įgalėjimo ir aktyvumo skatinimo paslaugas siekiant užkirsti kelią skurdui ir (arba) socialinei atskirčiai?*
 - 2. Kaip į būsimą pirmąją ES kovos su skurdu strategiją galima būtų įtraukti į žmogų orientuotas įgalėjimo ir aktyvumo skatinimo politikos nuostatas?*
-